

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO IM.
BRONISŁAWA CZECHA
W KRAKOWIE

KARTA PRZEDMIOTU

obowiązuje studentów, którzy rozpoczęli studia w roku akademickim 2014/2015

Wydział Rehabilitacji Ruchowej

Kierunek studiów: Terapia zajęciowa studia licencjackie I stopnia

Profil: Praktyczny

Forma studiów: Niestacjonarne

Kod kierunku: 000

Stopień studiów: I

Specjalności: bez specjalności

1 PRZEDMIOT

NAZWA PRZEDMIOTU	Terapia sztuka
KOD PRZEDMIOTU	RR000 PNA6
KATEGORIA PRZEDMIOTU	Przedmioty obowiązkowe
LICZBA PUNKTÓW ECTS	2.00
JĘZYK WYKŁADOWY	polski
SEMESTRY	1

2 FORMA ZAJĘĆ, LICZBA GODZIN W PLANIE STUDIÓW

SEMESTR	WYKŁAD	ĆWICZENIA	SEMINARIUM	ZAJĘCIA LABORATORYJNE	ZAJĘCIA KLINICZNE
1	0	0	0	25	0

3 CELE PRZEDMIOTU

- Cel1 Zapoznanie studentów z pojęciem "terapia sztuką" i ukazanie zasadniczych jej funkcji: poznawczej, diagnostycznej, rehabilitacyjnej, katarskiej, rekreacyjnej, komunikacyjnej, integracyjnej, profilaktycznej i resocjalizacyjnej.
- Cel2 Wyposażenie studentów w umiejętność swobodnego posługiwania się językiem sztuki i różnorodnymi technikami plastycznymi, pozwalającymi zdiagnozować i pomóc w eliminowaniu dysfunkcji dzieci i dorosłych.
- Cel3 Ukazanie potrzeby wyzwiania twórczego potencjału jednostki, jej autokreacji i dążenia do samorealizacji, jako siły przywracającej sens istnienia i umożliwiającej powrót do "normalności".
- Cel4 Wyposażenie studentów w umiejętność inspirowania podopiecznych do korzystania w procesie twórczym z łatwo dostępnych materiałów plastycznych, zgodnie z zasadą, że im prostsze medium sztuki, tym więcej drzemających w nim możliwości.
- Cel5 Ukazanie możliwości wykorzystania prac plastycznych jako środka wyrazu pozawerbalnego, który pozwala szczerze i prawdziwie opowiedzieć twórcy o sobie, ujawnia w sposób niezafałszowany jego złe i dobre doświadczenia, pozwala poznać stopień rozwoju umysłowego autora, kondycję jego psychiki, umożliwia odczytać nawet najpilniej strzeżone sekrety i traumatyczne przeżycia.
- Cel6 Ukształtowanie wrażliwego odbiorcy dzieła sztuki i zaszczepienie w nim potrzeby stałego kontaktu z różnymi jej formami.

4 WYMAGANIA WSTĘPNE

- 1 Podstawowe wiadomości z zakresu kultury i sztuki.
- 2 Umiejętność samodzielnego, kreatywnego myślenia.

5 EFEKTY KSZTAŁCENIA

- EK1 Wiedza: Student rozumie pojęcie "terapia sztuką" i wie, na czym polegają jej zasadnicze funkcje (poznawcza, diagnostyczna, rehabilitacyjna, rekreacyjna, komunikacyjna, profilaktyczna i resocjalizacyjna). Posiada wiedzę z zakresu najbardziej przydatnych technik i form pracy wykorzystywanych w terapii różnych rodzajów dysfunkcji.
- EK2 Wiedza: Umie swobodnie korzystać z języka sztuki i inspirować działania rozwijające twórczy potencjał podopiecznych. Potrafi dokonywać analizy prac plastycznych i umie właściwie je interpretować. Potrafi organizować zajęcia terapeutyczne wykorzystujące medium sztuki w pracy z dziećmi i dorosłymi
- EK3 Kompetencje społeczne: Posiada dużą wrażliwość i empatię. Zachowuje autonomię własną oraz uznaje autonomię innych osób i grup społecznych, z którymi współpracuje, jak również odbiorców swoich działań zawodowych. Wspiera partnerstwo klienta w procesie terapii zajęciowej.

6 TREŚCI PROGRAMOWE

ZAJĘCIA LABORATORYJNE

LP	TEMATYKA ZAJĘĆ OPIS SZCZEGÓŁOWY BLOKÓW TEMATYCZNYCH	LICZBA GODZIN
L1	Zajęcia organizacyjne: zapoznanie z tematyką zajęć laboratoryjnych i głównymi celami przedmiotu "terapia sztuką" oraz formą prowadzenia ćwiczeń. Omówienie warunków uzyskania zaliczenia. Przedstawienie literatury przedmiotu.	2
L2	Zajęcia integracyjne: zabawa i jej rola w prowadzeniu zajęć terapeutycznych, kształtowanie postaw umożliwiających przełamanie bariery wstydu i nieśmiałości, kształcenie umiejętności swobodnego i twórczego wypowiadania się, odkrywanie własnych uzdolnień artystycznych, wyzwianie naturalnej spontaniczności poprzez posługiwanie się różnymi formami ekspresji.	2
L3	Proces twórczy jako siła uzdrawiająca. Łączenie różnych mediów sztuki. Projektowanie papierowych strojów, pokaz mody. Zajęcia rozwijające pomysłowość i ekspresję twórczą. Indywidualizowanie działań plastycznych pozwalających akceptować siebie i drugiego człowieka takim, jaki jest. Usprawnianie narządów ruchu.	2

ZAJĘCIA LABORATORYJNE

LP	TEMATYKA ZAJĘĆ OPIS SZCZEGÓŁOWY BLOKÓW TEMATYCZNYCH	LICZBA GODZIN
L4	Grafika - drukowanie jesiennych liści. Kształtowanie wrażliwości na piękno otaczającego świata - poszukiwanie uniwersalnych wartości w świecie przyrody. Zajęcia plastyczne wykorzystujące technikę frottage, pozwalające każdemu uczestnikowi odnieść artystyczny sukces. Działania terapeutyczne podnoszące poczucie własnej wartości, pozwalające zredukować negatywne emocje, napięcia i stres.	2
L5	Teatr lalek. Interdyscyplinarna forma terapii sztuką. Połączenie usprawniania manualnego, intelektualnego, psychomotorycznego i werbalnego. Wykonanie kukielek do teatru lalek. Łączenie różnych dyscyplin sztuki w procesie rehabilitacji i resocjalizacji.	2
L6	Rysunek „jako narzędzie dostarczające informacji diagnostycznych w zakresie różnych dysfunkcji. Testy rysunkowe stosowane przez klinicystów: "Osoba w deszczu", "Dom, drzewo, osoba", "Rodzina". Ich rola w diagnozowaniu, leczeniu i terapii. Poznanie emocji, przeżyć, lęków i frustracji, przejawów patologii osoby diagnozowanej. Zapoznanie z głównymi wyznacznikami graficznymi umożliwiającymi interpretację i diagnozowanie oraz zastosowanie adekwatnych działań terapeutycznych.	2
L7	Sztuka origami - "Latające maszyny". Wykorzystanie dalekowschodniej sztuki składania papieru do rozwijania umiejętności manualnych, usprawniania osób z zaburzeniami narządów ruchu i problemami z koncentracją. Wzmacnianie poczucia własnej wartości u osób z niską samooceną.	2
L8	Kartki i ozdoby świąteczne. Kształtowanie empatii, korygowanie zaburzonych doświadczeń i relacji emocjonalnych dziecka w grupie i rodzinie. Tworzenie prac plastycznych wykorzystujących głęboko osadzone w tradycji i kulturze święta Bożego Narodzenia. Kształtowanie nowych wzorców i sposobów postępowania, dostrzeganie istotnych wartości scalających grupę i rodzinę.	2
L9	Tworzenie zabawek. Dialog z najprostszym tworzywem plastycznym. Samodzielna budowa prostych zabawek usprawniających manualnie, logopedycznie, poprawiających motorykę i koordynację ruchową.	2
L10	Rzeźba - "Papierowy człowiek". Terapeutyczne zajęcia warsztatowe łączące w sobie elementy plastyki, pantomimy i happeningu. Przełamanie poczucia nieśmiałości, alienacji, likwidowanie lęku przed wykonywaniem wielkoformatowych prac plastycznych. Katartyczna rola ekspresji twórczej, redefiniowanie atawistycznych zmysłów: dotyku, uczucia ciepła i zimna, poczucia skrępowania, swobody i radości.	2
L11	Sztuka użytkowa przykładem kreatywnych zajęć terapeutycznych. Recykling w sztuce. Wykorzystanie zużytych butelek do tworzenia dzieł sztuki użytkowej. Kreowanie otaczającej rzeczywistości, zmienianie wystroju wnętrza, w którym funkcjonujemy. Rola koloru w kształtowaniu indywidualnych walorów estetycznych "własnego świata", wyrabianie poczucia smaku i nauka precyzyjnego, planowego działania w celu uzyskania określonego artefaktu.	2
L12	Ćwiczenia w percepcji dzieła sztuki - poznajemy zabytki naszego miasta.	2
L13	Podsumowanie zdobytej wiedzy i umiejętności - zaliczenie ćwiczeń.	1
	RAZEM	25

7 METODY DYDAKTYCZNE

- M1 Burza mózgów
- M2 Ćwiczenia laboratoryjne
- M3 Dyskusja
- M4 Praca w grupach

M5 Projekty

8 OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

FORMA AKTYWNOŚCI	ŚREDNIA LICZBA GODZIN NA ZREALIZOWANIE AKTYWNOŚCI
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim, w tym:	
Godziny wynikające z planu studiów	25
Konsultacje przedmiotowe	0
Egzaminy i zaliczenia w sesji	0
Inne	
Godziny bez udziału nauczyciela akademickiego wynikające z nakładu pracy studenta, w tym:	
Przygotowanie się do zajęć, w tym studiowanie zalecanej literatury	15
Opracowanie wyników	0
Przygotowanie raportu, projektu, prezentacji, dyskusji	5
przygotowanie i gromadzenie materiałów potrzebnych do zajęć	5
SUMARYCZNA LICZBA GODZIN DLA PRZEDMIOTU WYNIKAJĄCA Z CAŁEGO NAKŁADU PRACY STUDENTA	50
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2

9 METODY OCENY

Udział studenta w zajęciach z przedmiotu terapia sztuką, ze względu na specyficzną materię przedmiotu, nie uwzględnia wartości artystycznej wykonanego przez niego dzieła plastycznego. Głównym kryterium, które decyduje o otrzymanej nocie jest zaangażowanie, pomysłowość i staranność.

OCENA FORMUJĄCA

F1	Ćwiczenie praktyczne
F2	Projekt indywidualny
F3	Projekt zespołowy
F4	Obserwacja
F5	Aktywność na zajęciach

OCENA PODSUMOWUJĄCA

P1	Obserwacja
P2	Aktywność na zajęciach
P3	Portfolio

WARUNKI ZALICZENIA PRZEDMIOTU

1	Obecność na zajęciach.
2	Zrealizowanie poszczególnych ćwiczeń laboratoryjnych.
3	Zaangażowanie i aktywność na zajęciach.

OCENA AKTYWNOŚCI STUDENTA BEZ UDZIAŁU NAUCZYCIELA AKADEMICKIEGO

1	Inne

KRYTERIA OCENY

EFEKT KSZTAŁCENIA 1

NA OCENĘ 3	Student ma podstawową wiedzę z zakresu terapii sztuką, posiada minimum wiedzy o podstawowych jej funkcjach: poznawczej, rehabilitacyjnej, rekreacyjnej, profilaktycznej i resocjalizacyjnej. Opanował minimum warsztatu pracy terapeutycznej.
NA OCENĘ 4	Student wie, na czym polega terapia przez sztukę. Wykazuje dobrą znajomość technik plastycznych stosowanych w terapii różnych rodzajów dysfunkcji dzieci i dorosłych. Prawidłowo przygotowuje "portfolio -terapia sztuką".
NA OCENĘ 5	Student posiada szeroką wiedzę z zakresu twórczej terapii i jej różnorodnych funkcji. Zna język sztuki i jego przydatność w rozpoznawaniu dysfunkcji oraz w działaniach profilaktycznych, reedukacyjnych i resocjalizacyjnych. Umiejętnie wykorzystuje medium sztuki w praktyce. z pełnym zaangażowaniem, interesująco zrealizował "portfolio - terapia sztuka".
EFEKT KSZTAŁCENIA 2	
NA OCENĘ 3	Student umie posługiwać się z językiem sztuki i świadomie korzystać z różnych mediów. Wykazuje podstawową aktywność w realizacji zadań warsztatowych.
NA OCENĘ 4	Student świadomie wykorzystuje różnorodne media sztuki i potrafi stosować je w szeroko rozumianej rehabilitacji. Realizuje prawidłowo zadania indywidualne, wykazuje przeciętną kreatywność.
NA OCENĘ 5	Student swobodnie wykorzystuje medium sztuki oraz techniki i formy plastyczne najbardziej przydatne w pracy terapeutycznej . Potrafi dokonywać analizy artefaktów, trafnie je interpretować i wyciągać wnioski w celu podjęcia stosownych działań terapeutycznych.
EFEKT KSZTAŁCENIA 3	
NA OCENĘ 3	Student wykazuje cechy otwartości i empatii. Potrafi podmiotowo traktować drugiego człowieka. W sposób zadowalający wchodzi w interakcję z innymi członkami grupy podczas realizacji zadań zespołowych.
NA OCENĘ 4	Studenta cechuje wrażliwość, umie tworzyć atmosferę sprzyjającą ujawnianiu uczuć, emocji i problemów, które pomagają przeciwdziałać napięciom, niepowodzeniom i frustracji. Motywuje innych do współpracy.
NA OCENĘ 5	Student posiada dużą wrażliwość i empatię, ma pozytywny stosunek do siebie i innych. Przejawia wysoki poziom percypowania, poznawania i rozumienia sztuki oraz wykorzystania jej w praktyce. Jest zaangażowany i kreatywny.

10 MACIERZ REALIZACJI PRZEDMIOTU

EFEKTY KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU	ODNIESIENIE DO EFEKTÓW KIERUNKOWYCH	CELE PRZEDMIOTU	TREŚCI PROGRAMOWE	METODY DYDAKTYCZNE	SPOSOBY OCENY
EK1	W_W25 K_W26	Cel1 Cel2 Cel3 Cel5	L1 L2 L3 L4 L5 L6 L7 L8 L9 L10 L11	M1 M2 M4 M5	F1 F2 F3 F4 F5 P1 P2
EK2	K_U10 K_U11 K_U12 K_U17 K_U19	Cel2 Cel4 Cel6	L2 L3 L4 L5 L6 L7 L8 L9 L10 L11 L13	M2 M4 M5	F1 F2 F3 P1 P2
EK3	K_K01 K_K02 K_K03 K_K14	Cel4 Cel5 Cel6	L9 L10 L11 L12	M2 M3 M4 M5	F1 F2 F3 F4 F5 P2

11 WYKAZ LITERATURY

LITERATURA PODSTAWOWA:

- 1 **Arciszewska - Binnebesse Alina** — *Szczęśliwy świat tworzenia, czyli arteterapia: materiały metodyczne do pracy z dziećmi, młodzieżą oraz osobami dorosłymi, w szkołach i gimnazjach, w placówkach szkolno wychowawczych szkolnictwa specjalnego, w świetlicach szkolnych i terapeutycznych, na koloniach, obozach i wycieczkach.*, Toruń, 2003, BEA
- 2 **Red. Wiesław Karolak, Barbara Kaczorowska** — *Arteterapia w medycynie i edukacji*, Łódź, 2008, Wyższa szkoła Humanistyczno - Ekonomiczna
- 3 **Handford Olga, Wiesław Karolak** — *Zabawa z przedmiotami w twórczym rozwoju i arteterapii*, Łódź, 2008, Wyższa Szkoła Humanistyczno - Ekonomiczna

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

- 1 **Gładyszewska - Cylulko Joanna** — *Wspomaganie dzieci nieśmiałych poprzez wizualizację i inne techniki arteterapii*, Kraków, 2007, Oficyna Wydawnicza Impuls
- 2 **Oster Gerald D., Gould Patricia** — *Rysunek w psychoterapii*, Gdańsk, 2003, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne
- 3 **Polskie Stowarzyszenie Terapii Przez Sztukę (PSTS)** — <http://arteterapia.pl>, Lublin, 2013, Wydział Artystyczny Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej

12 INFORMACJE O NAUCZYCIELACH AKADEMICKICH

OSOBA ODPOWIEDZIALNA ZA KARTĘ

dr hab. Marek Pokutycki (kontakt: pokutycki@poczta.fm)

OSOBY PROWADZĄCE PRZEDMIOT

dr hab. Marek Pokutycki (kontakt: pokutycki@poczta.fm)

13 ZATWIERDZENIE KARTY PRZEDMIOTU DO REALIZACJI

(miejscowość, data)

(odpowiedzialny za przedmiot)

(kierownik)

(dziekan)

PRZYJMUJĘ DO REALIZACJI (data i podpisy osób prowadzących przedmiot)

.....